

Uitspraak Commissie van Beroep Kifid nr. 2024-0061

prof. dr. mr. R.H. de Bock, voorzitter, drs. F.J. van der Ent MHA, W.J. Steenhoven, mr. R.J.F. Thiessen, mr. E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris

Datum uitspraak	26 augustus 2024
Beroep ingediend door	Obvion N.V., gevestigd te Eindhoven, verder te noemen Obvion
Tegen	De consument
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Beroep gegrond

Samenvatting

De consument heeft een hypothecaire geldlening afgesloten bij Obvion. Na signalen van fraude heeft Obvion de consument verzocht om nadere informatie te verstrekken. De consument heeft dit geweigerd. Vervolgens heeft Obvion de consument geregistreerd in wat Obvion noemt het Incidentenregister (later is gebleken dat dit het Intern Verwijzingsregister is) en in de Gebeurtenissenadministratie wegens het niet meewerken aan het cliëntonderzoek. De Geschillencommissie heeft geoordeeld dat sprake is van de registratie van strafrechtelijke persoonsgegevens; dat die registratie niet (langer) gerechtvaardigd is en dat Obvion de registratie van de consument ongedaan moet maken. De Commissie van Beroep oordeelt anders. Volgens de Commissie van Beroep is geen sprake van de registratie van strafrechtelijke persoonsgegevens. De Commissie van Beroep komt tot het oordeel dat Obvion de consument mocht opnemen in het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie. De uitspraak van de Geschillencommissie wordt vernietigd en de klacht van de consument wordt alsnog ongegrond verklaard.

1. De procedure in beroep

- 1.1 Per brief van 30 augustus 2023 heeft Obvion de voorzitter van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep) verzocht toestemming te geven voor het instellen van beroep tegen de uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (hierna: de Geschillencommissie) van 19 juli 2023 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2023-0560).
- 1.2 Het verdere verloop van de procedure blijkt uit:
 - de e-mail van 3 oktober 2023 van de consument,
 - de beslissing van 30 augustus 2023, gepubliceerd onder nummer 2023-0042, van de voorzitter van de Commissie van Beroep,
 - het beroepschrift van 14 december 2023 van Obvion,
 - het verweerschrift van 24 januari 2024 van de consument.
- 1.3 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 25 maart 2024. Namens Obvion waren aanwezig: [naam 1], jurist, en [naam 2], manager bijzonder beheer, alsmede mr. F.J. Laagland en mr. P. Jansen, beiden advocaat kantoorhoudende te Eindhoven. Namens de consument was mr. M.F.E. Sprenkels, advocaat kantoorhoudende te Beek,

aanwezig. Partijen hebben hun standpunt toegelicht aan de hand van overgelegde spreek aantekeningen en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 19 juli 2023.

3. De feiten

- 3.1 De Commissie van Beroep gaat, behoudens enkele correcties, uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot met 2.9. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover nodig aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.
- 3.2 De consument heeft in het najaar van 2019 samen met zijn toenmalige partner een aanvraag ingediend bij Obvion voor een hypothecaire geldlening. Op 24 oktober 2019 heeft Obvion een rentevoorstel uitgebracht en nadere informatie en stukken (met betrekking tot het inkomen) opgevraagd.
- 3.3 De consument heeft ter onderbouwing van zijn inkomen aan Obvion een loonstrook toegezonden van september 2019 alsmede een werkgeversverklaring die gedateerd is op 11 oktober 2019. Daarin staat vermeld dat de consument per 1 september 2019 in dienst is bij [werkgever] voor onbepaalde tijd en dat het loon wordt overgemaakt op [bankrekeningnummer]. Op de werkgeversverklaring is de vraag of er voornemens zijn om het dienstverband binnenkort te beëindigen niet ingevuld. Obvion heeft hier vragen over gesteld, waarna de consument een nieuwe werkgeversverklaring die op 22 november 2019 is gedateerd heeft ingediend. Daarop staat dat de werkgever geen voornemens heeft het dienstverband binnenkort te beëindigen.
- 3.4 Op 26 november 2019 heeft Obvion een offerte uitgebracht, die door de consument op 27 november voor akkoord is ondertekend en geretourneerd.
- 3.5 Op 10 januari 2020 is de akte van hypothecaire geldlening gepasseerd bij de notaris.
- 3.6 Op 8 augustus 2020 is een betalingsachterstand ontstaan bij het voldoen van de maandtermijn door de consument.
- 3.7 Obvion is vervolgens bekend geraakt met op het onderpand gelegde beslagen en heeft de consument en zijn toenmalige partner uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Op 11 juli 2022 heeft het gesprek plaatsgevonden. In navolging van dat gesprek heeft Obvion nadere informatie opgevraagd bij de consument over zijn inkomen ten tijde van de aanvraag. Obvion heeft gevraagd om een overzicht van het UWV uit die periode en bankafschriften waaruit de salarisbijdragen vanaf september 2019 moeten blijken.

- 3.8 De consument heeft Obvion een overzicht van het UWV doen toekomen. Daaruit volgt dat het dienstverband van de consument heeft gelopen tot en met 30 november 2019. De consument heeft de gevraagde bankafschriften niet ingestuurd, ook niet na herhaald verzoek daartoe van Obvion.
- 3.9 Op 6 september 2022 heeft Obvion de persoonsgegevens van de consument in wat Obvion noemt het Incidentenregister opgenomen. Obvion heeft de consument een brief gestuurd waarin staat:

“Hierbij delen wij u mede dat de afdeling Veiligheidszaken van Obvion de op u betrekking hebbende gegevens per 06-09-2022 heeft opgenomen in het Incidentenregister.

Reden van opname

De reden van opname betreft weigering medewerking aan het clientonderzoek.

De Wet op voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft, wet van 15 juli 2008) legt alle financiële instellingen een eigen verplichting op om een cliënten onderzoek (art.3) te doen. Middels dit onderzoek moet Obvion een beoordeling doen van het risico dat zij loopt bij het aangaan van een relatie met u als klant, maar ook telkens bij het uitvoeren van een transactie. Dit onderzoek dient ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

Voldoet Obvion hier niet aan, wordt zij onderworpen aan de strafwetgeving evenals aan de Wet op de economische delicten (WED) (art.1. sub 2)

De achterliggende reden voor de wetgever is dat Obvion enkel transacties mag uitvoeren voor klanten die de integriteit van Obvion en de financiële wereld niet schaden.

Waarvoor is het Incidentenregister bedoeld?

Het Incidentenregister is een register waarin incidentgegevens zijn vastgelegd. Het incidentenregister heeft tot doel het ondersteunen van activiteiten die zijn gericht op het waarborgen van de veiligheid en de integriteit van de financiële sector. Indien er sprake is van een gerede aanleiding worden in het Incidentenregister gegevens vastgelegd van incidenten en de bij die incidenten betrokken (rechts)personen. Dit geschiedt met het oog op: het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van financiële instellingen; op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van oneigenlijk gebruik van producten, diensten en voorzieningen en/of (pogingen tot) strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften, gericht tegen de branche waar de financiële instelling deel van uitmaakt, de economische eenheid (groep) waartoe de financiële instelling behoort, de financiële instelling zelf, haar cliënten en medewerkers; het gebruik van en de deelname aan waarschuwingssystemen.

Het Incidentenregister voldoet aan de criteria zoals gesteld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De gegevensverwerking vindt plaats overeenkomstig het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen. Verwijdering van (rechts)persoonsgegevens geschiedt - conform dit protocol - na maximaal 8 jaar, indien zich in die periode geen relevante feiten hebben voorgedaan die aanleiding zijn voor een hernieuwde opname.”

- 3.10 De consument heeft bezwaar gemaakt tegen de opname van zijn gegevens in het in randnummer 3.9 genoemde register. Een nadere uitwisseling van standpunten tussen partijen heeft niet tot een oplossing van het geschil geleid en de consument heeft een klacht bij Kifid ingediend.
- 3.11 Op 8 september 2022 heeft de consument de lening volledig afgelost.

4. De klacht en de uitspraak van de Geschillencommissie

- 4.1 De consument ontkent Obvion middels een gefingeerd dienstverband te hebben misleid dan wel te hebben opgelicht of op welke andere wijze dan ook te hebben gefraudeerd jegens Obvion. Volgens de consument heeft hij Obvion alle relevante informatie en gegevens verstrekt. Ook voert de consument aan dat hij de lening inmiddels volledig heeft afgelost. De consument vordert verwijdering van zijn persoonsgegevens uit de registers van Obvion en een schadevergoeding van € 380,- per maand zolang hij geen andere woning kan kopen vanwege de registratie.
- 4.2 De Geschillencommissie heeft overwogen dat Obvion niet duidelijk heeft gemaakt welke gegevens zij heeft geregistreerd. Op basis van wat er tijdens de hoorzitting is toegelicht in samenhang met hetgeen in de stukken staat, heeft de Geschillencommissie vastgesteld dat Obvion in de Gebeurtenissenadministratie en in het Incidentenregister de persoonsgegevens van de consument heeft opgenomen, en daarbij ook 'het geheel van omstandigheden en vermoedens waarop Obvion zich in deze procedure beroept, waaronder dat sprake is geweest van misleiding dan wel oplichting, middels een gefingeerd dienstverband'. Volgens de Geschillencommissie heeft Obvion aldus strafrechtelijke gegevens opgenomen in haar registers, namelijk de verdenking dat de consument zich schuldig heeft gemaakt aan fraude in de vorm van oplichting, door het figneren van een dienstverband. Uit die uitleg heeft de Geschillencommissie opgemaakt dat Obvion ten aanzien van de consument strafrechtelijke persoonsgegevens heeft opgenomen in de Gebeurtenissenadministratie en in het Incidentenregister, zoals bedoeld in artikel 10 AVG.
- 4.3 Vervolgens heeft de Geschillencommissie zich de vraag gesteld of de vastgestelde gedragingen van de consument een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld hieraan opleveren. Dat is namelijk de maatstaf die geldt voor het opnemen van strafrechtelijke persoonsgegevens in de registers van de bank: het moet gaan om zodanig concrete feiten en omstandigheden dat zij een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring in de zin van art. 350 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) kunnen dragen.
- 4.4 Aan deze maatstaf is naar het oordeel van de Geschillencommissie niet voldaan. Hoewel Obvion argumenten heeft aangevoerd ter onderbouwing van haar verdenking van fraude, is de Geschillencommissie daardoor niet overtuigd geraakt. De consument heeft een plausibele verklaring gegeven voor de omstandigheden die door Obvion zijn aangevoerd. De commissie heeft daarbij opgemerkt dat het niet meewerken aan het cliëntonderzoek geen strafbare gedraging is, net zo min als het handelen in strijd met artikel 2 van de algemene voorwaarden van Obvion een strafbare gedraging is. De vraag of de consument al dan niet bankafschriften heeft verstrekt, kan in het midden blijven nu het antwoord daarop niet bijdraagt aan de onderbouwing van de stelling van Obvion dat de consument een strafbaar feit zou hebben gepleegd.

- 4.5 De Geschillencommissie is tot de conclusie gekomen dat registratie van de gegevens in het Incidentenregister niet langer gerechtvaardigd is en dat Obvion die registratie ongedaan moet maken. Hetzelfde geldt voor de registratie in de Gebeurtenissenadministratie (en het daaraan gekoppelde IVR).
- 4.6 De klacht van de consument is dan ook gegrond verklaard. De gevorderde schadevergoeding is afgewezen, nu de vordering op geen enkele wijze is onderbouwd.

5. De beoordeling van het beroep

- 5.1 Obvion heeft toestemming gekregen van de Voorzitter van de Commissie van Beroep om beroep in te stellen.
- 5.2 In deze zaak is verwarring ontstaan over de vragen (i) welke gegevens van of over de consument Obvion heeft geregistreerd, en (ii) in welke registers de desbetreffende gegevens zijn opgenomen.
- 5.3 De Geschillencommissie is er op grond van de stellingen die Obvion had ingenomen en de toelichting die zij daarop tijdens de hoorzitting heeft gegeven, van uitgegaan dat het gaat om (i) de registratie van strafrechtelijke persoonsgegevens in (ii) de Gebeurtenissenadministratie alsmede in het Incidentenregister van Obvion (r.o. 3.10) en dat beide registers raadpleegbaar zijn door Obvion en door de groep waarvan Obvion deel uitmaakt.
- 5.4 In beroep heeft Obvion aangevoerd dat dit uitgangspunt van de Geschillencommissie niet klopt en dat zij géén strafrechtelijke persoonsgegevens van de consument heeft verwerkt. Het enige wat zij heeft gedaan, is registreren dat de consument niet heeft willen meewerken aan het cliëntenonderzoek. Deze registraties zijn gedaan in de Gebeurtenissenadministratie en in het Interne Verwijzingsregister (IVR). Tijdens de mondelinge behandeling bij de Commissie van Beroep heeft Obvion uitgelegd dat in de Gebeurtenissenadministratie 'in staccato vorm' is opgesomd wat voor onderzoek op welke datum heeft plaatsgevonden, en welke gegevens daaruit naar voren zijn gekomen. Zo is in het geval van de consument geregistreerd dat gebleken is dat er strafrechtelijk beslag is gelegd en dat de consument heeft geweigerd om mee te werken aan het cliëntonderzoek. In het Intern Verwijzingsregister is slechts de naam en de geboortedatum van de consument geregistreerd.
- 5.5 Volgens Obvion was zij gerechtigd deze gegevens in de genoemde registers op te nemen, omdat de consument geweigerd heeft duidelijkheid te geven over zijn dienstverband. De naar aanleiding van de verstrekte informatie gerezen vragen bij Obvion heeft de consument niet willen beantwoorden. Ook heeft de consument nagelaten te melden dat er strafrechtelijk beslag was gelegd. De consument heeft het daarmee onmogelijk gemaakt voor Obvion om de verplichtingen tot het verrichten van een cliëntonderzoek na te leven, die uit hoofde van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) op haar rusten. Uit artikel 3 lid 2 Wwft volgt dat het verplichte cliëntonderzoek voortduurt tijdens de relatie met de klant. Op het moment dat Obvion vragen stelde aan de consument, was de relatie tussen hem en Obvion nog niet beëindigd en was de consument (op grond van de algemene voorwaarden) gehouden tot het naleven van de inlichtingenplicht jegens Obvion. Bovendien kan er onder omstandigheden ook na het

beëindigen van de relatie nog een verplichting zijn tot cliëntonderzoek, aldus Obvion.

- 5.6 De Commissie van Beroep stelt voorop dat Obvion zelf verwarring heeft gecreëerd, doordat zij in zowel haar verweerschrift als in haar dupliek in de procedure bij de Geschillencommissie heeft aangeknoopt bij de juridische kaders die gelden voor de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens. Obvion heeft ook verwarring gecreëerd doordat zij in de procedure bij de Geschillencommissie afwisselend heeft gesproken over registratie in het Incidentenregister, in het Intern Incidentenregister en in het Intern Verwijzingsregister. De Commissie van Beroep begrijpt uit hetgeen Obvion bij beroep heeft aangevoerd dat het gaat om registratie van de persoonsgegevens van de consument in wat naar branchegebruik genoemd wordt het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie. De registratie in de Gebeurtenissenadministratie behelst niet meer of anders dan dat de consument heeft geweigerd mee te werken aan het cliëntonderzoek. In het Intern Verwijzingsregister zijn de naam, initialen en de geboortedatum van de consument opgenomen.
- 5.7 Bij de beoordeling van de vraag of de registratie door Obvion in het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie dat de consument heeft geweigerd om mee te werken aan het cliëntonderzoek toelaatbaar (of: rechtmatig) is, geldt het volgende beoordelingskader.¹
- 5.8 Het registreren van persoonsgegevens in het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie moet worden gezien als het verwerken van persoonsgegevens, waarop de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: UAVG) van toepassing zijn. Op grond van artikel 5 lid 1 sub b AVG mogen persoonsgegevens alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verwerkt. De registratie is gerechtvaardigd indien sprake is van ten minste één van de in artikel 6 lid 1 AVG limitatief opgesomde gevallen. Daarnaast moet ervoor worden gezorgd dat de opslagperiode van de persoonsgegevens tot een strikt minimum wordt beperkt. Dit volgt uit artikel 5 lid 1 sub e en Overweging (39) in de considerans bij de AVG.
- 5.9 Gelet op dit toetsingskader is de Commissie van Beroep van oordeel dat Obvion het recht had om in het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie te registreren dat de consument geweigerd heeft medewerking te verlenen aan het cliëntonderzoek. Dát de consument dit heeft geweigerd staat vast (zie hiervoor bij de feiten onder 3.7 en 3.8). De consument kan niet worden gevolgd in zijn argument dat hij geen inlichtingenplicht meer had omdat de hypotheek inmiddels was afgelost. Obvion is op grond van de Wwft wettelijk verplicht om cliëntonderzoek te doen. Dat cliëntonderzoek omvat onder meer een voortdurende controle op de zakelijke relatie met de consument, met zo nodig een onderzoek naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie gebruikt worden (artikel 3 lid 2 sub d Wwft). Obvion heeft inlichtingen geprobeerd te verkrijgen van de consument op een moment dat de zakelijke relatie nog bestond. Vervolgens heeft de consument de woning verkocht en de hypotheek afgelost, waarna de klantrelatie is beëindigd. Gezien de onbeantwoorde vragen van Obvion en het inmiddels aan het licht gekomen strafrechtelijke beslag, had Obvion een legitiem belang bij registratie.

¹ De Commissie verwijst naar haar uitspraak van 22 januari 2024 (nr. 2024-0001), onder 5.4. [Uitspraak Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening nr. 2024-0001 \(kifid.nl\)](#).

- 5.10 Verder heeft Obvion aangevoerd dat de grondslag voor verwerking van de persoonsgegevens van de consument in het Intern Verwijzingsregister en de Gebeurtenissenadministratie niet alleen te vinden is in artikel 6 lid 1 sub f AVG, maar ook in artikel 6 lid 1 sub c AVG. Daarin staat dat een verwerking van persoonsgegevens rechtmatig is indien de verwerking noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust. Dat laatste doet zich voor: Obvion heeft op grond van artikel 33 lid 1 en lid 2 van de Wwft de verplichting om gegevens vast te leggen ten aanzien van een cliëntonderzoek dat zij heeft uitgevoerd.
- 5.11 De Commissie van Beroep volgt Obvion in deze toelichting. De Commissie van Beroep ziet geen aanleiding om te twifelen aan de inhoud van de registratie in de Gebeurtenissenadministratie zoals uiteengezet door Obvion. Naar het oordeel van de Commissie van Beroep is dit geen registratie van strafrechtelijke gegevens zoals bedoeld in artikel 10 AVG. Artikel 10 AVG omschrijft strafrechtelijke gegevens als *“Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen”*. Dezelfde omschrijving (met een hier niet ter zake doende aanvulling) is te vinden in art. 1 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG). De vermelding dat een betrokkene weigert mee te werken aan het cliëntonderzoek, valt niet onder deze omschrijving. Het gaat in het onderhavige geval om een opsomming van feiten en omstandigheden die tijdens het door Obvion uitgevoerde cliëntonderzoek naar voren zijn gekomen. Er zijn geen aanwijzingen dat Obvion in haar registratie een strafrechtelijke kwalificatie heeft gegeven aan deze feiten en omstandigheden. Ook zijn er geen aanwijzingen dat Obvion in de Gebeurtenissenadministratie melding heeft gemaakt van de verdenking van een strafbaar feit. Het gaat louter om een opsomming van de resultaten van het cliëntonderzoek. Obvion is, zoals zij terecht aanvoert, verplicht om die gegevens vast te leggen. Aan een toetsing van deze registratie aan artikel 10 AVG wordt dan ook niet toegekomen.
- 5.12 Zoals onder randnummer 5.9 en 5.10 uiteengezet, heeft Obvion een gerechtvaardigd belang bij de registratie van de persoonsgegevens van de consument. De Commissie van Beroep is van oordeel dat de belangen van Obvion bij handhaving van de registratie zwaarder wegen dan de nadelige gevolgen hiervan voor de consument zodat voldaan is aan het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel. Als de omstandigheden in de toekomst anders zijn, kan de consument Obvion verzoeken om de registratie te heroverwegen.
- 5.13 De slotsom is dat de klacht van de consument alsnog moet worden afgewezen.
- 5.14 De uitspraak van de Geschillencommissie zal worden vernietigd.

6. De beslissing

De Commissie van Beroep:

- 6.1 vernietigt de uitspraak van de Geschillencommissie van 19 juli 2023;
- 6.2 verklaart de klacht van de consument ongegrond.